

ŽUPAN

Številka: 9001-2/2024
Datum: 4. 3. 2024

4. IZREDNA SEJA OBČINSKEGA SVETA OBČINE BREŽICE, dne 5. 3. 2024

ZADEVA: STALIŠČE DO NAMERE VLADE RS O POSTAVITVI ZAČASNEGA AZILNEGA CENTRA ZA MIGRANTE NA PODROČJU MEJNEGA PREHODA OBREŽJE IN PREMESTITVI REGISTRACIJSKEGA CENTRA

PRIPRAVIL: OBČINSKA UPRAVA OBČINE BREŽICE

PREDLAGATELJ: župan Ivan MOLAN

POTEK POSTOPKA: Redni postopek

NAČIN SPREJEMA: z večino opredeljenih prisotnih članov sveta

UVODNIČAR: Ivan Molan, župan

PREDLOG SKLEPA: Občinski svet Občine Brežice nasprotuje sklepu Vlade o postavitvi začasnega azilnega centra za migrante na področju mejnega prehoda Obrežja oziroma na območju občine Brežice, ki ni strokovno argumentiran in usklajen z lokalno skupnostjo.

Ivan MOLAN
župan

Priloge:

- Stališče do namere Vlade RS o postavitvi začasnega azilnega centra za migrante na področju mejnega prehoda Obrežje in premestitvi registracijskega centra, z obrazložitvijo.

ŽUPAN

Številka: 9001-2/2024
Datum: 4. 3. 2024

OBČINSKEMU SVETU OBČINE BREŽICE

Na podlagi 27. člena Statuta Občine Brežice (Uradni list RS, št. 100/21) pošiljam v obravnavo in sprejem Stališče do namere Vlade RS o postavitvi začasnega azilnega centra za migrante na področju mejnega prehoda Obrežje in premestitvi registracijskega centra.

Občinskemu svetu predlagam, da sprejme naslednji

SKLEP

Občinski svet Občine Brežice nasprotuje sklepu Vlade o postavitvi začasnega azilnega centra za migrante na področju mejnega prehoda Obrežje oziroma na območju občine Brežice, ki ni strokovno argumentiran in usklajen z lokalno skupnostjo.

OBRAZLOŽITEV:

Vlada Republike Slovenije je na svoji 93. redni seji, ki je potekala 29. 2. 2024 sprejela Sklep o organiziranju začasnih izpostav azilnega doma. Občina Brežice je bila o tem obveščena iz celotnega sporočila za javnost, objavljenega na spletni strani vlade, ki je glasilo:

»Sklep o organiziranju začasnih izpostav azilnega doma

Vlada Republike Slovenije je na današnji seji sprejela sklep, da se za potrebe nastanitve vlagateljev namere in prosilcev za mednarodno zaščito v skladu z Zakonom o mednarodni zaščiti na območju bivših mejnih prehodov Obrežje in Središče ob Dravi, v objektih, s katerimi razpolaga Republika Slovenija, organizirata izpostavi azilnega doma. Izpostavi azilnega doma se organizirata v obliki začasnih nujnih objektov, za čas trajanja višje sile, vendar največ za tri leta.

Po podatkih Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije se je število nedovoljenih vstopov v Slovenijo v lanskem letu bistveno povečalo. Vzrok za prihod in porast nedovoljenih migracij je zunanji in nanj Republika Slovenija nima vpliva. Razlog je v varnostnem stanju širše v regiji, saj se razmere v glavnih državah izvora migracij ne izboljšujejo. Posledično se povečuje tudi število oseb, ki vložijo prošnjo za mednarodno zaščito. Vlada Republike Slovenije usklajuje aktivnosti na tem področju s sosednjimi državami, z Evropsko unijo, kakor tudi z državami iz soseščine (t.i. balkanske poti) ter temu ustrezno prilagaja in koordinira svoje aktivnosti.

Vir: Urad vlade za oskrbo in integracijo migrantov«

Vlada Republike Slovenije pred sprejemom sklepa niti po sprejemu, Občine Brežice (v nadaljevanju občine) o podlagah za sklep in o sklepu samem, ni uradno seznanila. V petek, 1. 3. 2024 smo, na podlagi zgoraj navedenega obvestila za javnost o tem seznanili podžupane ter krajevni skupnosti Jesenice na Dolenjskem in Velika Dolina, na kateri predmetni sklep neposredno, zaradi lokacije ali pravice prostega gibanja prosilcev za azil najbolj tiče. Isti dan je župan prejel s strani svetniške skupine SDS pobudo za sklic izredne seje Občinskega sveta. Na

podlagi te je bila sklicana 4. izredna seja Občinskega sveta. Poleg umestitve izpostave azilnega centra je bila k točki dodana tudi predstavitev predstavitve registracijskega centra, s katero je lokalna skupnost seznanjena. Za slednje je bilo vabilo posredovano Policijski upravi Novo mesto, za umestitev izpostave azilnega centra pa smo vabilo naslovili na Urad vlade za oskrbo in integracijo migrantov (v nadaljevanju: urad), ki smo jih povabili k sodelovanju na seji z namenom podrobne predstavitve gradiva na podlagi katerega je Vlada Republike Slovenije na svoji 93. redni seji, ki je potekala 29. 2. 2024 sprejela Sklep o organiziranju začasnih izpostav azilnega doma. Dodatno smo na sejo povabili tudi predstavnike Vlade RS ter od generalnega sekretariata vlade zahtevali, da nam posredujejo gradivo in sklep pred samo sklicano izredno sejo.

Občina ostro nasprotuje umestitvi izpostave ali azilnega centra na lokaciji bivšega mejnega prehoda Obrežje ali na katerem koli območju občine Brežice ter načinu, kjer Vlada RS brez vključevanja lokalne skupnosti odloča o pomembnih strateških projektih znotraj lokalne skupnosti. Navajamo razloge:

1. Pri umeščanju državnih objektov na področje lokalne skupnosti je **nujen dialog s skupnostjo**, ki ga v navedenem primeru ni bilo in kaže na popolnoma netransparentno delovanje države.

Iz javnih nastopov predstavnikov vlade in vladnih inštitucij lahko razberemo, da tudi sami tovrstnega načina delovanja ne zagovarjajo. Citiramo izjave direktorice urada:

- *"Nam seveda ni treba pridobiti soglasja lokalne skupnosti, ampak glede na dolgoletno sodelovanje z lokalno skupnostjo je to seveda nujno, tudi zato, da so potem tam tujci sprejeti," je povedala Katarina Štrukelj. (vir <https://www.24ur.com/novice/slovenija/pomagajmo-migrantom-samo-ne-na-mojem-dvoriscu.html>).*
- *"Največji izziv pri odpiranju novih lokacij predstavlja soglasje lokalne skupnosti, ki ga urad za odpiranje novih lokacij načeloma ne potrebuje. Bi pa pomenilo odprtje kapacitete brez podpore lokalne skupnosti težave pri uveljavljanju pravic nastanjenih ter pri sami integraciji oseb v lokalno okolje. Tudi na podlagi omenjenih obiskov so bile identificirane določene lokacije, vendar pa podpore s strani občin še nismo dosegli," pojasnjujejo na uradu, ki ga vodi Katarina Štrukelj. (vir <https://www.zurnal24.si/slovenija/tako-bodo-sirili-azilni-dom-v-ljubljani-416458> - www.zurnal24.si)*

Iz objavljenega dnevnega reda 93. seje Vlade ter navedenih točk ni moč sklepati znotraj katere je bil sprejet predmetni sklep. Takšen način dela Vlade, sklica seje, obravnavanja pomembnih vsebin ter sprejemanja izredno ključnih odločitev najmanj za naše občanke in občane puščajo dvome v namero vlade in grenak priokus, da bodo občanke in občani ter občina zlorabljeni ter izigrani.

2. Nejasen/ nedorečen način umeščanja **brez upoštevanja zakonskih podlag** ter **sedanjih aktivnosti na predmetnem območju**

Iz objave javnosti razberemo, da namerava država za izpostavo azilnega centra **uporabiti objekte s katerimi razpolaga**. Istočasno pa zapiše, da se izpostava organizira v obliki **začnih nujnih objektov**.

Obstoječi okoliški objekti na obravnavanem območju mednarodnega mejnega prehoda Obrežje (MMP Obrežje) so namenjeni veterinarskim pregledom, fitosanitarnim pregledom, carini, špediciji in detajlnejšemu pregledovanju vozil. **Prostorski akt ne predvideva umeščanja stanovanjskih stavb** za druge posebne družbene skupine – begunski center, prehodni dom za

tujce (po standardni klasifikaciji objektov 11302). Prostorski akt v 7. členu opisuje dejavnosti in objekte na območju MMP Obrežje. MMP Obrežje je razdeljen na tri dele oziroma ploščadi, na katerih se odvija pretok potnikov in blaga z nadzorovano policijsko in carinsko kontrolo. Iz spodaj navedenih objektov, ki jih je dopustno umeščati na območje MMP Obrežje je razvidno, da na območju **ni predvidena umestitev stanovanjskih stavb za druge posebne družbene skupine** – begunski center, prehodni dom za tujce.

V objavi javnosti se istočasno navaja, da je Vlada na območju MMP Obrežje sprejela Sklep o organiziranju začasnih nujnih objektov za čas trajanja višje sile in to največ za tri leta. Gradbeni zakon se do začasnih nujnih objektov opredeljuje v 4. členu, kjer je navedeno, da so **»začasni nujni objekti« objekti**, ki se jih postavi za učinkovito obvladovanje razmer ob naravnih in drugih nesrečah oziroma **v primeru višje sile** (*npr. razglašeno izredno ali vojno stanje, drugi izredni dogodki, ki neposredno ogrožajo varnost ali zdravje ljudi, varnost živali ali premoženje večje vrednosti*), in sicer za čas trajanja naravne in druge nesreče oziroma višje sile), vendar **najdlje za tri leta**. Začasni nujni objekt, ki je potreben za izvajanje nalog iz pristojnosti države, se postavi, če tako odloči vlada s sklepom, pri čemer se v sklepu določi tudi čas postavitve takega objekta. Objekt se lahko šteje kot začasni objekt, če je narejen **v montažni izvedbi** ali je **objekt proizvod**. Postavitev začasnega nujnega objekta **je lahko v neskladju s prostorskim izvedbenim aktom**.

Iz zgoraj navedenega torej izhaja, da se obstoječe stavbe ne morejo koristiti v namene azilnega doma, ker na območju ni predvideno bivanje, zato sprememba namembnosti obstoječih stavb v stanovanjske namene ni dopustna. V sklepu je navedeno, da se azilni dom organizira v obliki začasnih nujnih objektov. Začasni nujni objekti so lahko le v montažni izvedbi – torej samostojni, prefabritaki, proizvodi, ki morajo zadoščati standardom.

Izpostaviti je potrebno, da na obravnavanem območju **trenutno potekajo aktivnosti vstopnega terminala tovornega prometa** (carina, špedicija in detajlnejše pregledovanje vozil ...). V tem območju se dnevno zaradi navedenega nahaja večje število tovornih vozil. Zavedamo se, da je ta opravila potrebno opraviti na vstopu v državo, najverjetneje smiselno v neposredni bližini špedicijskih služb. Lokalna skupnost ni seznanjena če in kam namerava država prestaviti prostor sedanjega vstopnega terminala in celoten tovorni promet.

3. **Neustreznost lokacije glede na zakonsko opredeljene pravice prosilcev za azil**

Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 - uradno prečiščeno besedilo, 54/21, 42/23 - ZZSDT-D) določa pravice in dolžnosti prosilcev za mednarodno zaščito pri sprejemu in sicer ima prosilec **pravico do prebivanja** v Republiki Sloveniji **in gibanja znotraj območja občine**, v kateri ima določen naslov začasnega prebivanja, materialne oskrbe v primeru nastanitve v azilnem domu, njegovi izpostavi ali nastanitveni kapaciteti, vzpostavljeni na meji oziroma v bližini meje, letališču ali na ladji, ki je na sidrišču luke ali pristanišča, nujnega zdravljenja, izobraževanja, dostopa na trg dela, humanitarne pomoči, žepnine.

Prosilec, ki je **mladoletnik brez spremstva, se lahko svobodno giblje po celotnem območju Republike Slovenije**. Prosilcu se žepnina dodeli enkrat na mesec. Pravica do materialne oskrbe obsega: nastanitev, prehrano, obleko in obutev, higienske potrebščine.

Predvidena lokacija izpostave azilnega centra se nahaja v bližini/ ob naselju Obrežje s 353 prebivalci (v 2023, vir Stat.si). Iz obvestila javnosti predvidena kapaciteta izpostave ni znana, predvidena kapaciteta registracijskega centra po navedbah PU Novo mesto pa je 1.000 oseb. Gre za **absolutno nesorazmerno prostorsko umestitev glede na obstoječe naselje**.

V preteklosti smo že priča **povečevanja kapacitet mimo dogovora z lokalno skupnostjo** kot je to bilo v primeru nastanitvenega centra **Logatec**, kjer je v izpostavi azilnega doma v Logatcu te dni nastanjenih skoraj 350 ljudi, kar je trikrat več od prvotnega dogovora z lokalno skupnostjo (<https://www.rtvsllo.si/slovenija/ljubljanski-azilni-dom-lahko-sprejme-najvec-350-ljudi-trenutno-jih-je-tam-ze-1200/681332>). Utemeljeno lahko pričakujemo, da bo enak pristop ubran tudi v primeru dela v občini Brežice.

Območje se nahaja ob sami avtocesti. Z upoštevanjem pravice do prostega gibanja prosilcev za azil le tem na tem območju to ni zagotovljeno, saj je iz predmetne lokacije možen dostop le do avtoceste. Z umeščanjem izpostave na to lokacijo se **bistveno ogroža prometna varnost vseh udeležencev** v prometu na območju in se že vnaprej **ne zagotavlja pogojev za izvajanje zakonsko zapisanih pravic prosilcev**.

Občanke in občani občine imajo še vedno živ spomin na dogodke migrantske krize leta 2015, ko je bil ob policijski postaji Brežice vzpostavljen začasen tabor za migrante. Kljub spoštljivemu in mirnemu vedenju večine je prišlo do občasnih izpadov vandalizma in v nekem trenutku tudi do požiga tabora. Tovrstna dejanja lahko v delu, tokrat v bližnjih naseljih in okolici, pričakujemo tudi ob načrtani umestitvi začasnega azilnega centra po sklepu vlade, kar je iz vidika občank in občanov popolnoma nesprejemljivo.

4. Negativen gospodarski / ekonomski vpliv na občino in subjekte

Gospodarsko breme za gostiteljsko skupnost, kot npr.:

- turizem je že utrpel resne posledice (ustavitev poslovanja; zaostrene razmere na tem področju lahko bistveno vplivajo na/prizadenejo turizem);
- okrnjena podoba zaradi postavitve s turizmom nezdržljivih elementov, ki so evropski/slovenski odgovor na begunsko/migrantsko problematiko;
- tovrstne nestabilnosti izjemno vplivajo na turistične tokove ali jih celo povsem prekinejo (npr. »odrežejo« določene trge);
- vpliv na ceno nepremičnin (povečano povpraševanje po stanovanjih v skupnosti zaradi priseljevanja migrantov lahko povzroči težave na stanovanjskem trgu, kot so višje najemnine ali pomanjkanje razpoložljivih stanovanj);
- nespodbudno za gospodarska vlaganja in razvoj dejavnosti;
- slab vpliv na turizem tudi z vidika upadanja kupne moči in znižane potrošnje. Turisti se v zaostrenih razmerah redkeje odločajo za potovanje v tovrstne destinacije.;
- kraje v trgovinah, dodatna obremenitev privatnega sektorja (videonadzorni sistemi);
- kraje sadja in zelenjave na bližnjih kmetijskih zemljiščih (kraja lokalnih dobrin);
- manj obdelanih manjših njiv in vrtov, ljudje predvsem pa ženske, ki so same doma in obdelujejo vrtove v bližini domov, bodo to počele s strahom;
- višanje cene komunalnih storitev (več odpadkov).

5. Dodatno varnostno tveganje že sedaj občutljivega območja

Na območju občine stojijo posamezni strateški objekti, ki predstavljajo dodatno varnostno tveganje. To je še dodatno izpostavljeno v primeru prihoda neznanih skupin, zaradi česar:

- obstaja skrb glede možnosti, da bi nekateri prosilci za azil predstavljali potencialno grožnjo za nacionalno varnost (neposredna bližina letališča, NEK, projekti, ki jih MORS načrtuje na območju (posodobitev kerozinovoda, skladišče streliva) ...);
- se bistveno zmanjša varnost občanov in poveča tveganja za nasilna dejanja in kriminal (prevoz beguncev, prodaja drog, prodaja ljudi ...);

- obstaja možnost obmejnega getta: poglobljanje konfliktov med lokalnim prebivalstvom, stanovalci izpostave azilnega centra, romsko populacijo;
- se povečuje kriminal v okolici osnovnih šol in inštitucij;
- je premalo varnostnega kadra in varnostnih služb že za trenutno zagotavljanje varnosti v času prireditev itd.

6. Negativen družbeni /socialni /zdravstveni vpliv na občanke in občane ter inštitucije, ki izvajajo te dejavnosti

Prosilci za azil **imajo zagotovljeno pravico do**

A - Nujnega zdravljenja, ki obsega pravico do:

- nujne medicinske pomoči in nujnega reševalnega prevoza po odločitvi zdravnika ter pravico do nujne zobozdravstvene pomoči;
- nujnega zdravljenja po odločitvi lečečega zdravnika;
- zdravstvenega varstva žensk: kontracepcijskih sredstev, prekinitve nosečnosti, zdravstvene oskrbe v nosečnosti in ob porodu.

B - Dostopa na trg dela in poklicnega usposabljanja:

Prošilec ima pravico do prostega dostopa na trg dela tri mesece po vložitvi prošnje, če mu v tem času ni bila vročena odločitev pristojnega organa in te zamude ni mogoče pripisati prosilcu. Prosilcu se po poteku treh mesecev po vložitvi prošnje omogoči dostop do tečajev poklicnega usposabljanja.

C - Izobraževanja:

V skladu s predpisi, ki urejajo obvezno osnovnošolsko izobraževanje, se prosilcem najkasneje v treh mesecih od dneva vložitve prošnje zagotovi pravica do osnovnošolskega izobraževanja.

Prosilcem se omogoči, mladoletnemu prosilcu in mladoletniku brez spremstva pa se ob sodelovanju z zakonitim zastopnikom zagotovi dostop do izobraževanja na poklicnih in srednjih šolah pod pogoji, ki veljajo za državljane Republike Slovenije.

Prosilcem se omogoči dostop do višješolskega, visokošolskega in izobraževanja odraslih pod pogoji, ki veljajo za državljane Republike Slovenije.

Dostop do izobraževalnega sistema se zagotovi najkasneje v treh mesecih od dneva vložitve prošnje mladoletnika. Po potrebi se mladoletniku zagotovi pripravljalna učna pomoč z namenom olajšanja dostopa do izobraževalnega sistema.

Prosilcem, ki so vključeni v redni izobraževalni sistem in se izobraževanja redno udeležujejo, stroške javnega prevoza do izobraževalnih institucij in nazaj krije urad. Za področje srednješolskega izobraževanja redna prisotnost pomeni, da prosilec ni neopravičeno odsoten od pouka več kot 35 ur v celotnem šolskem letu. Prosilci, ki obiskujejo višješolsko in visokošolsko izobraževanje, ob koncu šolskega leta uradu predložijo izjavo višješolskega ali visokošolskega zavoda o sodelovanju in napredovanju študenta ali študentke v študijskem procesu. Za prosilce, ki so udeleženci izobraževanja odraslih, redna prisotnost pomeni mesečna 80-odstotna udeležba na izobraževanju.

Z umestitvijo azilnega centra v lokalno skupnost, so brez dogovora o dodatnih sredstvih z lokalno skupnostjo in inštitucijami, ki zagotavljajo zgoraj navedene zakonske pravice prosilcev **krnjene**

in težje dostopne te pravice občankam in občanom ter ostalih rednih uporabnikov teh storitev/ programov na območju občine Brežice. Zato tukaj izpostavljam:

- vprašanje izvajanja nemotene zdravstvene oskrbe;
- vprašanje oskrbe in izobraževanja otrok v azilu (pomanjkanje kadra že tako ali tako, neznanje jezika);
- dodatna obremenitev lokalne zdravstvene infrastrukture in povpraševanje po zdravstvenih storitvah (Povečano število prebivalcev v lokalni skupnosti zaradi azilnih domov lahko privede do povečanega povpraševanja po lokalnih storitvah, kot so zdravstvene storitve, izobraževanje in socialne storitve. Če ni ustrezno zagotovljenih virov, to lahko privede do preobremenjenosti in slabše kakovosti storitev, ki je v okolici je že tako obremenjena.);
- povečana obremenitev zdravstva, dodatna obolenja tako ljudi iz azilnega doma kot domačinov;
- prenos nekaterih bolezni, ki so se v našem okolju že iztrebile (dodatna cepljenja?);
- povečano povpraševanje po javnih storitvah;
- zagotovitev dodatnih prevozov osnovnošolcev in zaposlenih;
- povečanje brezposelnosti in posledično socialnih pomoči.

Na najmanj zgoraj navedenih šest izpostavljenih točk ter pod temi zapisane pomisleke, vprašanja je potrebno odgovoriti, pojasniti pred sprejemom sklepa kot predmetnega o umestitvi izpostave azilnega centra na območju bivšega mejnega prehoda Obrežje. Zato takšne odločitve vlada ne morem in ne sme sprejemati brez lokalne skupnosti, skrbno pripravljenih analiz, načrtovanja ter vnaprejšnjega dogovora.

Zato predlagamo Občinskemu svetu ostro nasprotovanje vseh nadaljnjih aktivnosti v smeri izvajanja sprejetega sklepa Vlade o postavitvi začasnega azilnega centra za migrante na področju mejnega prehoda Obrežja.

OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLAGANEGA AKTA

Sklep nima finančnih posledic.

Patricia Čular, direktorica Občinske uprave

Ivan MOLAN
Župan

Lavra Kreačič, vodja Kabineta župana

Barbara Šoba, višja svetovalka na Oddelku za pravne in splošne zadeve

Katja Pongračič, namestnica vodje Oddelka za prostor

Matejka Gerjevič, vodja Oddelka za družbene dejavnosti, gospodarstvo, kmetijstvo in razvoj

Kristijan Gajič, namestnik vodje Oddelka za investicije, občinsko premoženje in javna naročila

David Flajnik, vodja Odd. za komunalno infrastrukturo in gospodarske javne službe